

BIBLIOGRAFIA ZAŁĄCZNIKOWA

Barbara Szczepaniak, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Warszawie

Opublikowano 20.03.2009

Czas realizacji: 45-60 min

Cele ogólne:

- kształcenie odpowiedzialności w korzystaniu z wytworów pracy innych ludzi;
- doskonalenie umiejętności budowy własnej formy wypowiedzi w zakresie dokumentowania wykorzystanych źródeł.

Cele szczegółowe - uczeń po lekcji:

- zapamięta:
 - przeznaczenie bibliografii załącznikowej;
- rozumie:
 - potrzebę sporządzania wykazu wykorzystanych źródeł;
 - znaczenie pojęć: bibliografia załącznikowa, opis bibliograficzny;
- umie:
 - nazwać poszczególne elementy opisu bibliograficznego książki i artykułu z czasopisma;
 - odczytać zasadniczą informację identyfikującą dokument;
 - korzystając ze wzoru, sporządzić opis bibliograficzny książki (I stopnia) i artykułu w czasopiśmie.

Metody pracy:

- pogadanka,
- pokaz,
- ćwiczenia praktyczne.

Środki i pomoce dydaktyczne:

- PN-ISO 690: Dokumentacja. Przepisy bibliograficzne. Zawartość, forma i struktura, Warszawa 2002,
- PN-ISO 690-2: Informacja i dokumentacja. Przepisy bibliograficzne. Dokumenty elektroniczne i ich części, [Warszawa] grudzień 1999,
- Mariola Antczak, Nowacka Anna; Przepisy, powołania, bibliografia załącznikowa: jak tworzyć i stosować : podręcznik. 2008. ISBN 978-83-61464-03-7
- rzutnik multimedialny + komputer, prezentacja,
- karty pracy z tematami motywów literackich,
- książki - lektury szkolne,
- czasopisma: Cogito, Polonistyka, Edukacja i Dialog, Ruch Literacki i inne, Przegląd Oświatowy, Język Polski w Liceum i inne
- katalog OPAK dostępny na stronie www.pbw.waw.pl.

Tok lekcji:

1. Przywitanie uczniów i przedstawienie tematu lekcji, który będzie przedmiotem dzisiejszego spotkania.
2. Swobodna rozmowa na temat wykonywanych przez uczniów dodatkowych prac pisemnych, tzw. referatów;

Ile osób spośród Was wykonywało już pracę pisemną w formie referatu na dowolny temat?

Czy uczniowie korzystali z dodatkowych książek lub zasobów Internetu?

Czy na końcu pracy umieszczaliście wykaz wykorzystanych materiałów?

Dlaczego - przecież korzystaliście z efektów cudzej pracy?

A za to należy się komuś, jeśli nie zapłata, to przynajmniej podziękowanie.

Zwrócenie uwagi na istnienie społecznie akceptowanego wzorca postępowania w takich sytuacjach;

Wiele osób wykorzystuje cudze przemyślenia i wnioski do tworzenia własnych opracowań, ale dobry obyczaj i obowiązujące u nas prawo wymaga, aby wskazać, kto lub co pomogło nam w przygotowaniu naszej pracy. Jest to swoista forma podziękowania, a zarazem dowód posiadania pewnej wiedzy o zasadach korzystania z dóbr kultury.

3. Pokaz slajdów, który zawiera informacje, co to jest:
 - **Bibliografia**
 - **Bibliografia przedmiotowa**
 - **Bibliografia podmiotowa**
 - **Różnicę między literaturą podmiotu a przedmiotu**
 - **Obowiązkowe elementy opisu**
 - **OPIS BIBLIOGRAFICZNY ROZDZIAŁU KSIĄŻKI**
 - **OPIS BIBLIOGRAFICZNY ARTYKUŁU Z CZASOPISMA**
 - **OPIS BIBLIOGRAFICZNY RECENZJI Z CZASOPISMA**
 - **OPIS BIBLIOGRAFICZNY WYWIADU**
 - **Ogólne zasady sporządzania bibliografii załącznikowej**
 - **Różnice pomiędzy katalogiem a bibliografią.**

Każdy slajd zawiera przykłady opisu bibliograficznego danego źródła informacji.

4. Po zapoznaniu się z treścią pokazu multimedialnego, uczniowie otrzymują karty pracy z tematami motywów literackich oraz po 3 egz. książek i czasopism w celu sporządzenia opisu bibliograficznego.

Uczniowie sporządzone opisy bibliograficzne na kartach wpisują do zeszytu z języka polskiego w porządku alfabetycznym.

Po opracowaniu opisów z autopsji, uczniowie wyszukują inne pozycje w katalogu komputerowym (przedstawienie możliwości wyszukiwawczy katalogu OPAK) oraz kartotekach zagadnieniowych biblioteki.

- o **Podsumowanie**

Różnice pomiędzy katalogiem a bibliografią – pokaz slajdów

- o Podziękowanie za wspólną pracę.
Zakończenie zajęć.

Uwagi metodyczne:

Jako uzupełnienie obudowy metodycznej lekcji można również wykorzystać część materiałów zawartych w dodatku CD Niezbędnik nauczyciela-bibliotekarza, który został załączony do Biblioteki w Szkole Nr 7/8 2008.

Tematy :

I. GRUPA

Temat: RODZINA

- Sporządź opis podanej książki i czasopisma,
- wyszukaj inne pozycje w katalogach i kartotekach biblioteki.

II. GRUPA

Temat: POLSKA I POLACY

- Sporządź opis podanej książki i czasopisma,
- wyszukaj inne pozycje w katalogach, kartotekach biblioteki.

III. GRUPA

Temat: MIŁOŚĆ W LITERATURZE DAWNEJ

- Sporządź opis podanej książki i czasopisma,
- wyszukaj inne pozycje w katalogu i kartotece biblioteki.

IV. GRUPA

Temat: BÓG I CZŁOWIEK

- Sporządź opis podanej książki i czasopisma,
- wyszukaj inne pozycje w katalogach, kartotekach biblioteki.

V. GRUPA

Temat: PATRIOTYZM

- a. Sporządź opis podanej książki i czasopisma,
- b. wyszukaj inne pozycje w katalogach, kartotekach biblioteki.

VI. GRUPA

Temat: ŚMIERĆ I PRZEMIJANIE

- a. Sporządź opis podanej książki i czasopisma,
- b. wyszukaj inne pozycje w katalogach, kartotekach biblioteki.

VII. GRUPA

Temat: MŁODOŚĆ

- a. Sporządź opis podanej książki i czasopisma,
- b. wyszukaj inne pozycje w katalogach, kartotekach biblioteki.

VIII. GRUPA

Temat: SŁAWA

- a. Sporządź opis podanej książki i czasopisma,
- b. wyszukaj inne pozycje w katalogach, kartotekach biblioteki.

IX. GRUPA

Temat: SPORY, DYSKUSJE I POLEMINKI, WAŚNIE I KLÓTNIE

- a. Sporządź opis podanej książki i czasopisma,
- b. wyszukaj inne pozycje w katalogach, kartotekach biblioteki.

Przypisy bibliograficzne

Podstawa:

PN-ISO 690: Dokumentacja. Przypisy bibliograficzne. Zawartość, forma i struktura, Warszawa 2002

PN-ISO 690-2: Informacja i dokumentacja. Przypisy bibliograficzne. Dokumenty elektroniczne i ich części, [Warszawa] grudzień 1999

Obowiązujące normy nie określają w jaki sposób interpunkcja ma służyć oddzieleniu poszczególnych elementów opisu, zaś zmiana kroju czcionki wyróżnieniu konkretnego elementu (np. tytułu). Należy jednak pamiętać, aby sporządzając przypisy lub bibliografię, przyjęte zasady stosować konsekwentnie w całej pracy.

Wśród elementów opisu bibliograficznego wyróżnić można te, których umieszczenie w opisie jest obowiązkowe, oraz te, których stosować nie trzeba. Elementy obowiązkowe można pominąć jedynie wtedy, gdy w żaden sposób nie można ich ustalić w oparciu o cytowany dokument.

- **Dokumenty drukowane**

KSIĄŻKA

Elementy obowiązkowe: Nazwisko i imię autora książki: Tytuł książki. Wydanie. Numer Tomu. Rok wydania. ISBN

Przykład:

Moczarski Kazimierz: Rozmowy z katem. Wyd. 14. 2001. ISBN 83-01-11069-4

Wysokińska Zofia, Witkowska Janina: Integracja europejska: rozwój rynków. Wyd. 2 zm. i uzup. 2002. ISBN 83-01-13595-6

OPIS BIBLIOGRAFICZNY ROZDZIAŁU KSIĄŻKI

Obowiązkowe elementy opisu:

Nazwisko i imię autora książki: Tytuł książki. Wydanie. Rok wydania. ISBN. Tytuł rozdziału, numery stron

Przykłady:

Kochanowski Jan: Fraszki. Wyd. 3. 1998. ISBN 83-85904-38-7. Do gór i lasów, s. 113-114

Łuczak Maciej: Rejs, czyli szczególnie nie chodzę na filmy polskie. 2002. ISBN 83-7337-189-3. I to jest nowa koncepcja sztuki, s. 22-35

ARTYKUŁ W KSIĄŻCE

Elementy obowiązkowe: odpowiedzialność (autor), tytuł, redaktor książki, tytuł książki, wydanie, data wydania, lokalizacja w książce (strony)

Przykład:

Roth Gunhild: „Grób Święty” w Zgorzelcu [W:] Kult świętego Jakuba apostoła w Europie środkowo-wschodniej. Knapieński Ryszard (red), Lublin 2002, s. 269 – 285

ARTYKUŁ W CZASOPIŚMIE

Elementy obowiązkowe: odpowiedzialność (autor), tytuł, tytuł dokumentu macierzystego (czasopisma), wydanie (data wydania, rok, numer tomu, numer, strona)

Przykład:

Głowacka Ewa: Związki zarządzania jakością z zarządzaniem wiedzą i ich wpływ na role bibliotekarzy, *Przegląd Biblioteczny*, 2005, R. 73, z. 1, s. 30 – 39

- **Dokumenty elektroniczne**

ELEKTRONICZNE WYDAWNICTWA ZWARTE

Elementy obowiązkowe: odpowiedzialność (autor), tytuł, typ nośnika, wydanie, miejsce wydania, wydawca, data wydania, data aktualizacji/ nowelizacji, data dostępu (obowiązkowy dla dokumentów dostępnych on-line), warunki dostępu (obowiązkowy dla dokumentów dostępnych on-line).

Przykład:

Goban - Klas, Tomasz, Sienkiewicz, Piotr, Społeczeństwo informacyjne : szanse zagrożenia, wyzwania [on-line], [dostęp 15 kwietnia 2003]. Dostępny w WWW:

<http://users.uj.edu.pl/~usgoban/agh.html>.

ARTYKUŁY W CZASOPISMACH ELEKTRONICZNYCH

Elementy obowiązkowe: odpowiedzialność (autor), tytuł, tytuł czasopisma, typ nośnika, wydanie, oznaczenie zeszytu, data aktualizacji, data dostępu (obowiązkowy dla dokumentów dostępnych on-line), lokalizacja w obrębie czasopisma, warunki dostępu (obowiązkowy dla dokumentów dostępnych on-line)

Przykład:

Mariusz Majta, Społeczeństwo informacyjne jako nowa formacja cywilizacyjna : (fragment pracy magisterskiej) W: Biuletyn EBIB [Dokument elektroniczny] [on-line] Nr 7/2003 (47) lipiec/sierpień, [dostęp 7 kwietnia 2006]. Dostępny w WWW:
<http://ebib.oss.wroc.pl/2003/47/majta1.php>

OPIS BIBLIOGRAFICZNY FILMU

Elementy obowiązkowe:

Tytuł filmu [Określenie dokumentu]. Odpowiedzialność główna. Miejsce wydania: Wydawca, rok wydania. Typ nośnika

Przykłady:

Pan Tadeusz [Film]. Reż. Andrzej Wajda. Warszawa: Vision Film, 2000. 1 kas. VHS

Ogniem i mieczem [Film]. Reż. Jerzy Hoffman. Warszawa: Zodiak, 1999. 1 płyta DVD

OPIS BIBLIOGRAFICZNY DOKUMENTU DŹWIĘKOWEGO

Odpowiedzialność główna: Tytuł dokumentu [Określenie dokumentu]. Miejsce wydania: Wydawca, rok wydania. Typ nośnika

Przykłady:

Bach Jan Sebastian: Brandenburg Contertos [Dokument dźwiękowy]. Warszawa: Pomaton EMO, 1999. 1 płyta CD

Chopin Fryderyk: *Etiuda c-moll "Rewolucyjna"*. W: Chopin: Utwory fortepianowe [Dokument dźwiękowy]. Point Classics AG, 1997. 1 płyta CD
(jeden utwór muzyczny z płyty)

OPIS BIBLIOGRAFICZNY REPRODUKCJI OBRAZU (RZEŹBY, DZIEŁA ARCHITEKTURY)

Obowiązują takie zasady jak przy opisie rozdziału z książek

Przykład:

Rzepińska Maria: Siedem wieków malarstwa europejskiego. Wyd. 2 popr. I uzup. 1986. ISBN 83-04-01811-X. Caravaggio: Nawrócenie św. Pawła [il.], nr il. XXXXIII

OPIS BIBLIOGRAFICZNY MAP, PLANÓW

Tytuł. Skala. [Wydanie jeżeli kolejne]. Rok wydania

Przykład:

Giżycko i okolice: mapa turystyczna. Skala 1: 15000.1994